

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Milady Haplové v právní věci **žalobkyně: S. K.**, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 20 Cad 42/2004 - 12 ze dne 17. 12. 2004,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobkyni **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 4. 8. 2004, č. 255301497/521, Česká správa sociálního zabezpečení rozhodla podle § 118 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, ve věci přeplatku vzniklého na vdovském důchodu paní H. Š., zemřelé dne 13. 3. 2004, vyplaceného za jejího života, o povinnosti žalobkyně vrátit přeplatek ve výši 3284 Kč. V odůvodnění stěžovatelka uvedla, že žalobkyni jako zvláštnímu příjemci vyplácela vdovský a starobní důchod paní H. Š., která zemřela dne 13. 3. 2004 a na jejím důchodě zůstal neuhrazený přeplatek ve výši 3284 Kč, vzniklý úpravou jejího vdovského důchodu na dílčí ve smyslu čs. - jug. Úmluvy o sociálním zabezpečení, který byl předepsán rozhodnutím ze dne 12. 12. 2002 žalobkyni k úhradě vzhledem k tomu, že důchody byly vypláceny k jejím rukám ve smyslu ust. § 64 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, jako zvláštnímu příjemci. Po citaci ustanovení § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. dovodila, že přeplatek na důchodě zemřelé je žalobkyně povinna uhradit, neboť byl vyplacen neprávem.

V žalobě proti shora uvedenému rozhodnutí žalobkyně namítala, že byla zvláštní příjemkyní důchodu, nikoliv poživatelkou tohoto důchodu, rozhodnutí o povinnosti vrátit přeplatek, směřovalo vůči matce – poživatelce důchodu. Přeplatek není povinna uhradit ani z titulu dědictví, neboť po matce žádné dědictví nenabyla. Dovolává se rozhodnutí stěžovatelky, kterým byla její matka osobně zavázána přeplatek uhradit.

Ve vyjádření k žalobě žalovaná mimo jiné uvedla, že přeplatek ve výši 3284 Kč byl předepsán k úhradě v příloze k jejímu rozhodnutí ze dne 12. 12. 2002, které bylo doručováno žalobkyni. Žalobu proti tomuto rozhodnutí Krajský soud v Ostravě zamítl rozsudkem ze dne 20. 6. 2003, č. j. 43 Cad 17/2003 - 16, a pro docílení vykonatelnosti rozhodnutí ze dne 12. 12. 2002 bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Z připojeného spisu Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 43 Cad 17/2003 vyplývá, že v rozhodnutí ze dne 12. 12. 2002 žalovaná uložila povinnost vrátit přeplatek na vdovském důchodu ve výši 3284 Kč a rozhodnutí napadla žalobou oprávněná Š. H.. Soud žalobu zamítl rozsudkem č. j. 43 Cad 17/2003 – 16 ze dne 20. 6. 2003, který nabyl právní moci 25. 7. 2003.

O žalobě rozhodl Krajský soud v Ostravě rozsudkem č. j. 20 Cad 42/2004 – 12 ze dne 17. 12. 2004 tak, že rozhodnutí žalované ze dne 4. 8. 2004 zrušil pro vady řízení a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V odůvodnění svého rozsudku krajský soud uvedl, že zvláštní příjemce, ustavován rozhodnutím obce jen v případech uvedených zákonem (§ 118 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb.), je zvláštním institutem odlišným od zákonného zástupce, a proto nemá stejné postavení jako zákonný zástupce. Zákon zvláštnímu příjemci neukládá žádnou oznamovací povinnost týkající se nároku na důchodovou dávku oprávněného, a proto nemůže nést odpovědnost za přeplatek na důchodové dávce. Žalovaná navíc spojila povinnost vrátit přeplatek pouze s tím, že žalobkyně byla zvláštním příjemcem a neuvedla jakou konkrétní povinnost žalobkyně porušila, ač rozhodla podle ust. § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Krajský soud v Ostravě dospěl k závěru, že žalobkyně jako zvláštní příjemce nemohla být účastnicí řízení ve správním řízení a pokud ji žalovaná považovala za účastnici řízení, došlo k podstatnému porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, a proto rozhodnutí pro vady řízení zrušil podle ust. § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Žalovanou nezavázal k vydání nového rozhodnutí, poněvadž v dané věci nelze ve správním řízení požadovat vrácení přeplatku na důchodové dávce.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, v níž navrhla, aby rozsudek Krajského soudu v Ostravě byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. V odůvodnění kasační stížnosti namítala, že ust. § 50 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. nerozlišuje zákonného zástupce a zvláštního příjemce, proto je přesvědčena, že označení „jiný příjemce“ lze vztáhnout i na zvláštního příjemce. Zvláštní příjemce pak má stejné postavení jako zákonný zástupce a stejné povinnosti jako zástupce, jak vyplývá z ust. § 118 odst. 1 a 3 zákona č. 582/1991 Sb., pojednávající o zvláštním příjemci. Ustanovení § 118 odst. 3 pak svědčí o tom, že v odpovědnosti za dávku důchodového pojištění není rozdíl mezi zákonným zástupcem a zvláštním příjemcem. Svou teorii dovozuje z případu výplaty sirotčího důchodu. Stěžovatelka pak uzavírá, že zákonný zástupce nebo zvláštní příjemce plní v důchodovém pojištění povinnosti uložené příjemci včetně oznamovací povinnosti a jsou též odpovědní za případné přeplatky na důchodech. Stěžovatelka je také přesvědčena, že nedostatečné odůvodnění rozhodnutí není takovým pochybením, které by zbavilo žalobkyni povinnosti uhradit přeplatek na důchodu oprávněného.

Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti souhlasila s rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě a dodala, že vdovský důchod měl být vyplácen od 24. 5. 1993 do dne úmrtí matky, ve skutečnosti ho pobírala od 1. 7. 2000 do konce roku 2003. V přepočtu se jednalo o částku maximálně 1500 Kč a zdůraznila, že přeplatek ve výši 3284 Kč požadovala stěžovatelka již v březnu roku 2002, tedy předtím než byla dne 20. 8. 2002 ustanovena zvláštním příjemcem. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě potvrdil, správně kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud napadené soudní rozhodnutí přezkoumal v souladu s ust. § 109 odst. 2, 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka ve své kasační stížnosti výslovně neuvádí, z kterého z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost podává, z obsahu kasační stížnosti lze však dovodit, že důvod jí uplatněný lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatelka v kasační stížnosti vytýká soudu nesprávný výklad ust. § 118 odst. 1 a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. a dovozuje, že zvláštní příjemce je jiným příjemcem, majícím povinnosti vyplývající z ust. § 50 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. a tudíž nositelem odpovědnosti podle § 118a téhož zákona.

Při posuzování důvodnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vzal především v úvahu, že stěžovatelka o povinnosti vrátit přeplatek vzniklý na vdovském důchodu Š. H. ve výši 3284 Kč rozhodla již rozhodnutím ze dne 12. 12. 2002. Rozhodnutí o povinnosti vrátit vzniklý přeplatek bylo zasláno S. K. (v rozhodnutí je adresát rozhodnutí označen „K. S. za H. Š.“). Oprávněná Š. H. podala proti uvedenému rozhodnutí správní žalobu, o níž rozhodl Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 20. 6. 2003, č. j. 43 Cad 17/2003 - 16, tak, že ji zamítl. Po tomto pravomocném rozhodnutí soudu stěžovatelka znovu rozhodla o povinnosti vrátit přeplatek vzniklý na vdovském důchodu Š. H. rozhodnutím ze dne 4. 8. 2004, přičemž tato povinnost byla podle odůvodnění rozhodnutí uložena žalobkyni (jako adresát rozhodnutí je opět uvedeno „K. S. za H. Š.“). Vzhledem k tomu, že o povinnosti vrátit přeplatek na důchodu ve výši 3284 Kč bylo již stěžovatelkou rozhodnuto rozhodnutím ze dne 12. 12. 2002, nebyl důvod pro vydání totožného rozhodnutí ze dne 4. 8. 2004, neboť tomu bránila překážka věci rozhodnuté. Především z tohoto důvodu měla být žaloba podaná žalobkyní S. K. shledána krajským soudem důvodnou.

Protože však krajský soud nepochybil, když rozhodnutí stěžovatelky zrušil (i když z jiných důvodů, než které pro zrušení shledal Nejvyšší správní soud), byla kasační stížnost pro nedůvodnost zamítnuta podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

Stěžovatelka, která neměla úspěch v tomto řízení, nemá právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. a také proto, že tak výslovně stanoví zákon v § 60 odst. 2 s. ř. s. Žalobkyně, která byla ve věci úspěšná, náklady řízení nežádala, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. června 2006

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu